

8. Huoltotoimi¹⁾

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Taloudellisen tilanteen kannalta kertomusvuosi oli hieman parempi kuin edellinen vuosi, sillä työttömyys avuntarpeen syynä laski edelleen ja oli 1.2 (ed. v. 1.4) %. Kotiavustusta saaneista työttömien osuus oli 1.9%. Työttömyyden tai työriidan takia huoltoapua saaneita perheitä ja yksinäisiä henkilöitä oli yhteensä 256.

Huoltoaputapausten lukumäärä kertomusvuonna oli 20 752. Lasku edellisestä vuodesta oli 9.2%. Huoltoavun kotiavustustapauksia oli eniten tammikuussa ja vähiten joulukuussa. Asuntojen vuokrien suuruus oli useissa tapauksissa syynä huoltoavun tarpeeseen, näin oli myös useiden kaupungin uusissa vuokra-asunnoissa asuvien kohdalla.

Huoltoavun vaikutuspiiriin, johon luetaan kotiavustusta ja laitoshoidtoa saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoinen ja alle 18 v:n ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna 32 191 henkilöä eli 6.3 (6.9) % henkikirjoitetusta väestöstä. Osa sai vain tilapäistä huoltoapua.

Yleisen sosiaaliturvan lisääntyessä on sosiaalihuollon tehtävien painopiste siirtymässä yhä enemmän auttamistoiminnan muille alueille, joista ovat esimerkkeinä palvelutoiminta, sopeuttaminen, kuntouttaminen, neuvonta ja ohjaus. Vanhusten laitospaikois-

ta ja asunnoista oli edelleen suuri puute, vaikka avohuoltoa pyrittiin edelleen kehittämään. Riittävän kodinhoitoapuhenkilökunnan puute on kuitenkin jatkuvasti vaikeuttanut toiminnan kehittämistä. Vuoden lopulla oli vanhusten lukumäärä n. 58 500 eli 11.4% koko väestöstä.

Huoltoapuna hoitoa saaneiden osuus kaikista Koskelan sairaskodissa hoidetuista oli ennallaan. Hoitovuorokausista oli heidän osuutensa 33.0 (33.1) %.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjänä huollettujen lukumäärä laski hieman. Asunnottomien alkoholistien tilapäisoleskelua varten oli edelleen Porkkalankatu (ent. Lauttasaarenkatu) 1:ssä ensisuoja, jossa oli ajoittain samanaikaisesti n. 400 miestä.

Kansaneläkelaitokselle suoritettuja tukiosa- ja asumistukikustannuksia lukuun ottamatta nousivat huoltotoimen bruttomenot edellisestä vuodesta 10.7% eli n. 12.5 mmk ja olivat ne kertomusvuonna 129.8 mmk. Nettomenot olivat 104.8 mmk eli 11.2 mmk ja 12.0% suuremmat kuin edellisenä vuonna. Kansaneläkelaitokselle suoritettujen kustannusosuudet olivat tukiosien osalta 26.8 mmk ja asumistukien osalta 6.1 mmk, yhteensä 32.9 mmk eli 20.2% kokonaismenoista.

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän julkaisuun on esitetty Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen toimintakertomuksen eripainoksessa.

Huoltovirasto ja laitokset**Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet****1. Huoltoavunsaajat**

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perheitä:

	Luku	%
Yksinäiset miehet ilman lapsia	7 995	38.5
» » lapsia huollettavana	66	0.3
» naiset ilman lapsia	7 356	35.5
» » lapsia huollettavana	2 111	10.2
Avioparit ilman lapsia	1 210	5.8
» lapsia huollettavana	2 014	9.7
Yhteensä	20 752	100.0

Perheet, joissa oli alaikäisiä lapsia, jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli										Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Yksinäiset miehet	25	22	11	7	—	1	—	—	—	—	66
Yksinäiset naiset (naimattomat, lesket, eronneet, erossa asuvat)	1 135	618	247	83	20	6	1	—	1	—	2 111
Avioparit	662	688	354	206	78	17	6	2	1	—	2 014
Yhteensä	1 822	1 328	612	296	98	24	7	2	2	—	4 191

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 8 215. Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaanluettuina oli 32 191, mikä osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin henkikirjoitetun väestön keskiväkiluvusta se oli 6.3%. Lisäksi oli lastensuojelulautakunnan huostassa huoltoavustusta saaneiden per-

heiden lapsia yhteensä 574, ko. perheiden lukumäärä oli 385.

Avuntarpeen syy. Pääsystä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa eli 53.6 %:ssa tapauksista päämiehen tai perheenjäsenen sairaus tai invaliditeetti. Vanhuus esiintyi syynä 15%:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 14.6%:lla ja työttömyys 1.2%:lla.

8. Huoltotoimi

Kymmenvuotiskautena 1964—1973 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina seuraava:

Avuntarpeen syy	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Vanhuus	14.3	15.3	14.9	14.3	13.7	14.5	16.2	14.7	14.4	15.0
Mielisairaus ja vajaamielisyyt	12.3	11.9	11.3	10.1	9.5	9.4	9.6	8.7	5.8	4.2
Muu sairaus	46.9	47.1	44.1	38.0	37.1	39.6	43.6	44.9	48.3	48.7
Synnytys	0.9	0.8	0.7	0.9	0.7	0.7	0.6	0.6	0.8	0.7
Invaliditeetti	0.8	0.8	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	0.6	0.6	0.7
Perhesuhteet	2.4	2.5	2.7	2.7	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	3.0
Epäsosiaalinen elämäntapa	10.4	10.3	12.5	12.1	12.0	13.4	13.7	13.5	14.4	14.6
Työttömyys	5.4	4.7	6.0	13.7	15.1	9.9	3.0	3.5	1.4	1.2
Muu syy	6.6	6.6	6.9	7.3	8.3	8.9	9.7	10.7	11.5	11.9
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Seuraavassa ilmenee avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina eri ikäryhmissä:

Avuntarpeen syy	16—17 v	18—19 v	20—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60—64 v	65— v
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	—	51.7
Mielisairaus ja vajaamielisyyt	2.0	2.3	3.3	4.7	5.9	6.8	6.5	2.1
Muu sairaus	13.7	23.2	29.1	37.8	56.3	74.4	83.4	44.8
Synnytys	17.7	5.7	2.3	0.6	0.1	—	—	—
Invaliditeetti	—	—	0.6	0.7	0.5	1.5	0.8	0.4
Perhesuhteet	3.9	5.2	7.5	5.8	3.3	0.8	0.5	0.1
Epäsosiaalinen elämäntapa	17.6	14.6	28.4	30.6	21.1	8.6	2.3	0.1
Työttömyys	2.0	1.4	1.7	2.5	1.9	1.1	1.0	0.0
Muu syy	43.1	47.6	27.1	17.3	10.9	6.8	5.5	0.8
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittyvät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

huoltoavun muoto	P ä ä m i e h i ä		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan laitoshoido	940	2 357	3 297
» kotiaavustus	8 177	5 092	13 269
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta	2 168	2 018	4 186
Yhteensä	11 285	9 467	20 752

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—17	16	0.1	35	0.4	51	0.2
18—19	219	1.9	220	2.3	439	2.1
20—29	2 412	21.4	1 478	15.6	3 890	18.8
30—39	2 086	18.5	901	9.5	2 987	14.4
40—49	2 350	20.8	843	8.9	3 193	15.4
50—59	1 712	15.2	968	10.2	2 680	12.9
60—64	818	7.2	685	7.3	1 503	7.2
65—69	661	5.9	813	8.6	1 474	7.1
70—79	776	6.9	1 997	21.1	2 773	13.4
80—	235	2.1	1 527	16.1	1 762	8.5
Yhteensä	11 285	100.0	9 467	100.0	20 752	100.0

Kansaneläkkeen tukiosaa saavat huoltoavun saajat seuraavasti:

yksinäiset miehet	2 730	
yksinäiset naiset	5 659	
avioparit:		
vain päämies	300	
» puoliso	78	
molemmat	528	906
Yhteensä	9 295	

Kansaneläkkeen tukiosaa saaneita päämiehiä oli siten 9 217 ja tukiosaa saaneita huollettavia yhteensä 9 823, yksinomaan kansaneläkkeen perusosaa sai 222 henkilöä.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään tarkemmin selkoa laitoshoidosta saaneista

yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen.

2. Laitoshoido ja vanhusten asuintalot

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 6 691 päämiestä ja 1 060 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 7 751 (ed.v. 9 232) henkilöä.

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli 1 154 374 (1 223 059), joten henkilöä kohden tuli keskim. 148.9 (132.5) hoitopäivää.

Seuraava taulukko osoittaa, miten huollettavat ja huoltopäivät jakautuivat erilaisen laitosten kesken (ns. itsemaksavat ja yksityispaikoilla hoidetut eivät sisälly näihin lukuihin).

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1973
(huoltoaputapausten osalta)

Laitos	Hoidettuja			Huoltopäiviä			Keskim. hoidettua kohti
	Päämiehiä			Perheen- jäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	2 521	4 170	6 691	1 060	7 751	1 154 374	148.9
Kaupungin omat laitokset	1 660	2 890	4 550	636	5 186	853 968	164.7
Huoltolautakunnan alaiset	595	1 940	2 535	94	2 629	719 300	273.6
Koskelan sairaskoti	189	576	765	43	808	123 653	153.0
Kustaankartanon vanhainkoti	196	704	900	11	911	282 326	309.9
Roihuvuoren vanhainkoti	65	206	271	3	274	78 029	284.8
Riistavuoren vanhainkoti	14	157	171	5	176	44 635	253.6
Suursuon vanhainkoti	33	252	285	19	304	88 864	292.3
Kulosaaren ja Hirvihaaran van- hainkodit	77	18	95	1	96	21 486	223.8
Myllypuron sairaskoti	71	192	263	21	284	78 784	277.4
Tervalammen työlaitos	12	—	12	—	12	1 523	126.9
Sairaalat	642	605	1 247	465	1 712	53 019	31.0
Marian sairaala	269	222	491	24	515	10 991	21.3
Kivelän sairaala	126	172	298	45	343	12 561	36.6
Malmin sairaala	89	105	194	28	222	5 671	25.6
Auroran sairaala	120	76	196	367	563	13 196	23.4
Laakson sairaala	52	77	129	7	136	8 603	63.3
Toipumiskoti Ahtela	46	5	51	1	52	1 997	38.4
Mielisairaalat ja sielullisesti sai- raiden huoltolaitokset	480	416	896	89	985	81 649	82.9
Nikkilän sairaala	60	69	129	8	137	26 893	196.3
Hesperian sairaala	392	333	725	80	805	49 032	60.9
Röykän sairaala	6	4	10	—	10	1 969	196.9
Hesperian sairaalan Haagan osas- to	44	30	74	2	76	3 755	49.4
Muiden omistamat laitokset	1 081	1 611	2 692	490	3 182	300 406	94.4
Vanhain- ja turvakodit	62	284	346	21	367	79 217	215.9
Vanhainkodit (yksityiset)	16	160	176	4	180	50 564	280.9
Muiden kuntien vanhain- ja kun- nalliskodit	—	6	6	—	6	1 364	227.3
Lepokodit	36	32	68	5	73	8 677	118.9
Erilaiset invalidikodit	7	10	17	—	17	4 623	271.9
Ensi-Koti	—	32	32	8	40	2 757	68.9
Pelastusarmeijan äitikoti	—	17	17	2	19	1 809	95.2
Emmauskoti	—	20	20	1	21	5 861	279.1
Juutalainen sairaala	3	7	10	1	11	3 562	323.8
Työkodit ja siirtolat	2	2	4	—	4	290	72.5
Uudenmaan työlaitos	2	2	4	—	4	290	72.5
Sairaalat, parantolat yms.	975	1 334	2 309	463	2 772	211 491	76.3
Yleiset ja yksityiset sairaalat	806	854	1 660	447	2 107	45 535	21.6
Työterveyslaitos	1	—	1	—	1	22	22.0
Tuberkuloosiparantolat	6	2	8	—	8	641	80.1
Invalidisairaalat ja hoitolat	6	13	19	2	21	901	42.9
Sairaskodit	140	464	604	13	617	159 009	257.7
Sekalaiset hoitolat ja parantolat (ei sair.luett.)	1	—	1	1	2	81	40.5
Sekalaiset hoitolat ja parantolat (sair.luett.)	29	20	49	1	50	5 302	106.0
Mielisairaalat ym.	58	47	105	12	117	9 408	80.4
Kellokosken sairaala	6	6	12	—	12	3 077	256.4
Muut mielisairaalat (paitsi H:gin omat)	52	41	93	12	105	6 331	60.3

Huom. Saman laitoksen kohdalla esiintyy jokainen laitoshoidokki vain kerran hoidokkien luvussa, oli hän ollut ko. laitoksessa hoidettavana kalenterivuoden aikana yhden tai useamman kerran. Samoin esiintyy kukin laitoshoidokki ao. laitosryhmän (kursiivi) hoidokkien luvussa niin ikään vain kerran. Tämän vuoksi hoidokkien luvut eivät täsmää yhteenlaskien, mutta hoitopäivien luvut sensijaan luonnollisesti täsmäävät.

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 74.0% kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten sekä 62.3% huoltolautakunnan alaisien laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli 7.9% kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan ja Myllypuron sairaskodeissa, Kustaankartanon, Roihuvuoren, Riistavuoren, Suursuon, Hirvihaaran ja Kulosaaren vanhainkodeissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin huoltoaputapauksina kaikista laitoshoitoa saaneista 595 miestä ja 2 034 naista eli yhteensä 2 629 eri henkilöä. Edellisenä vuonna oli ko. laitoksissa hoidettujen luku 2 696.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Koskelan sairaskoti

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisemaan kertomukseen terveyden- ja sairaanhoidosta sisältyy myös Koskelan sairaskodin lähinnä lääketieteellistä puolta käsitävä osa. Tämän vuoksi on seuraavassa rajoitettu lähinnä muihin tietoihin.

Hoitopaikat 31.12.

sisätautiosasto	725
kirurgian osasto	101
mentaali-osasto	235
yhteensä	1 061

Lisäksi 25-paikkainen päivähoito-osasto.

Huollettavat ja hoitopäivät. Sairaskodissa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 3 747 henkilöä, joista miehiä 953 ja naisia 2 794. Näistä oli osa vuoden aikana hoidossa useamman kuin yhden kerran, mutta kukin potilas on otettu tähän tilastoon vain yhden kerran.

Huoltoaputapauksina hoidettiin yhteensä 808 eri henkilöä, joista miehiä 189 ja naisia 619. Ns. itsemaksavina hoidettiin 2 521 eri

henkilöä ja yksityispotilaina 475 henkilöä, joista 57 henkilöä hoidettiin myös ns. itsemaksavina.

Koskelan sairaskodissa sekä Kustaankartanon, Roihuvuoren ja Suursuon vanhainkodeissa ns. itsemaksavina tai lääkäreiden yksityispaikoilla hoidettuja henkilöitä ei ole tämän toimintakertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin.

Hoitopäivien mukaan oli jako seuraava:

	hoitopäiviä
Huoltoaputapaukset	123 653
Itsemaksavat	241 717
Yksityispaikoilla olleet	9 786
Yhteensä	375 156

Hoitopäivistä tuli huoltoaputapausten osalle 33.0 (ed. v. 33.1) % ja muiden tapausten osalle 67.0%.

Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 1 029 henkilöä ja v:lle 1974 siirtyi 1 028 henkilöä. Sairaskodin työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei ole luettu hoidokkilukuihin.

Päivähoito-osasto. Sairaskodissa toimi kertomusvuonna edelleen ns. päivähoito-osasto, johon otettiin tutkimuksiin ja hoitoon huoltoapua tai kansaneläkkeen tukiosaa saavia vanhuksia tahi vanhuksia, jotka sanotun hoidon osalta oli katsottava huoltoapuun oikeutetuiksi.

Kertomusvuoden aikana oli päivähoidossa 328 henkilöä, jotka kävivät yht. 5 315 kertaa päivähoito-osastossa. Suurin osa suoritti käyntinsä sairaanhoidollisista syistä. Päivähoidossa olleille annettiin fysikaalista hoitoa 976 kertaa, toimintaterapiakäyntejä oli 1 318, poliklinikkakäyntejä 448, röntgentutkimuksia ja -hoitoja 578 ja laboratoriokäyntejä 737. Päivähoito-osasto oli suljettuna lauanteisin.

Päivähoito-osastossa hoidetut saivat aterian ja kahvia, lisäksi useat kävivät kylvyssä

8. Huoltotoimi

tai saunassa. Päivittäisen kuljetuksen suorittivat laitoksen autot.

Päivähoito-osastossa hoidettuja henkilöitä ei ole sisällytetty muihin tässä toimintakertomuksessa mainittuihin tilastollisiin selvityksiin, ellei ao. henkilö ole saanut kotiavustusta tai laitoshoidoa päivähoidon lisäksi.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 35 678 807 mk.

Tulot	mk
Poliklinikkatulot	57 640
Ateriamaksut	319 811
Luontoisedut	4 988
Vuokrat	345 838
Muut tulot	661 397
Yhteensä	1 389 674

Vuodeosastojen potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 95.10 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioon otettuina ilman hoitomaksutuloja vastaavasti 91.40 mk. Kokonaiskustannukset päivähoiton osalta olivat 47.94 mk hoidettavaa ja päivää kohti. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 3.84 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Poliklinikka. Poliklinikan toiminta kohdistui lähinnä sairaskodin ulkopuolella oleviin potilaisiin. Käyntien lukumäärä oli yhteensä 28 866.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä pidettiin keskusradion välityksellä keskiviikkoisin ja osastoilla viikottain, ehtoollisjumalanpalveluksia oli 31, lisäksi ehtoollista jaettiin yksityisesti 162 potilaalle. Yksityisiä keskusteluja potilaitten kanssa oli 1 834.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. sairaalakirjaston avulla. Kirjoja

lainattiin kirjastosta 15 314 kertaa ja sokeain kirjastosta lainattiin 46 ääninauhaa.

Televisio- ja keskusradio-ohjelmia seurattiin kaikilla osastoilla. Kanttiini toimi entiseen tapaan. Teatteri- ja kuorovierailuja oli osastoilla 52 kertaa.

Koskelan sairaskodin huollettaville järjestettiin 34 retkeä, joihin osallistui 432 potilasta. Askarruttajan johdolla toimi laitoksessa erilaisia kerhoja, joissa potilailla oli mahdollisuus askarrella, lukea, pelata erilaisia pelejä, kuunnella äänilevyjä yms.

Työtoiminta. Koskelan sairaskodissa työskenteli 38 työtupien huollettavaa kaikkiaan 3 064 työpäivää eli kunakin arkipäivänä keskim. 12 huollettavaa.

Toimintaterapiaan osallistui 1 099 eri sairassosastojen ja päivähoito-osaston potilasta. Näitä käyntejä kertyi vuoden aikana yht. 27 313. Taideterapiakerhoon osallistui 137 henkilöä, käyntejä oli 715.

Fysikaalisen kuntouttamisosaston harjoituskeittiössä suoritettiin päivittäisten toimintojen harjoittelua 388 kertaa. Tähän toimintaan osallistui 533 potilasta.

Askartelu- ja kuntouttamistöinä valmistettiin erilaisia kudonta-, virkkaus- ja neuleitöitä sekä lastu-, rottinki-, mosaiikki- ja emalitöitä. Askartelutöiden myynti tuotti 6 432 mk.

K u s t a a n k a r t a n o n v a n h a i n k o t i

Hoitopaikat 31.12.

laitossairaala	147
vanhainkoti	683
yhteensä	830

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 204 miestä ja 743 naista eli yht. 947 potilasta. Heistä oli huoltoaputauksia 911. Vanhainkodin sairassosastolla oli 34 henkilöä lääkärin yksityispaikoilla ja 12 potilasta oli hoidossa ns. itsemaksavana,

mutta heistä 10 oli osan vuotta myös yksityis-potilaina.

Huoltopäiviä oli huoltoaputapausten osalta koko vuoden 282 326 eli 309.9 päivää keskim. huollettavaa kohden. Muiden henkilöiden hoitopäiviä oli yhteensä 2 434. Hoitopäivien yhteismäärä oli siten 284 760. Vuodelle 1974 siirtyi 750 potilasta.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 12 179 287 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	89 501
Luontoisedut	3 526
Vuokrat	148 503
Muut tulot	170 843
Yhteensä	412 373

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 42.77 mk. Jos vähennetään edellä mainitut tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi ilman hoitomaksutuloloja 41.32 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 3.56 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 147 laitossairaalaapaikalla oli kertomusvuonna 729 potilasta, joiden hoitopäivien määrä oli 53 790.

Poliklinikalla oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 9 282. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 34 447, lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 5 390 näytettä. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 14 568 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 3 859. Ekg-tutkimuksia oli 1 635. Kuolemantapauksia oli yht. 97. Vanhainkodin yleisten osastojen vanhusaineuksessa on edelleen tapahtunut sekä fyysisen että psyykkisen kunnon huonontumista.

Kustaankartanon laitossairaalan toimintaa on selostettu tarkemmin Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisemassa tervey-

den- ja sairaanhoitoa koskevassa julkaisussa.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Vanhainkodin juhlasalissa pidettiin 53 suomenkielistä ja 5 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta, joista osa oli ehtoollistilaisuuksia. Juhlasalissa pidetyt jumalanpalvelukset radioitiin osastoille. Lisäksi oli sairasosastoilla vuoroviikkoina jumalanpalveluksia ja sairaalalehtori järjesti useita hartaushetkiä ja sielunhoidollisia keskusteluja. Lisäksi erilaiset uskonnolliset seurat ja yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 15 855 teosta. Sokeain kirjastosta lainattiin 276 äänikirjaa. Jokaiselle osastolle oli tilattu päivälehdet, samoin aikakaus- ja viikkolehtiä.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen ja yksityisten järjestämät ohjelmalliset vierailut, askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 52 elokuvanäytöstä, 31 televisiota, keskusradio, kerhotoiminta jne.

Lisäksi tehtiin retkiä ja vanhuksille järjestettiin kerran viikossa tilaisuus ostosmatkojen tekoon Suursuon ostoskeskukseen.

Huollettavien työ ja askartelu. Erityistä huomiota kiinnitettiin potilaiden aktivoimiseen. Työkykyiset huollettavat suorittivat voimiansa mukaan erilaisia taloustehtäviä, korjaustöitä, saunojen lämmitystä sekä sanomalehtien ja huollettavien oman postin jakelua ym. Askartelutöinä suoritettiin tekstiili-, muovi-, metalli- ja puutöitä, vaatteiden kunnostusta ym. Valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6.12. Lisäksi tuotteiden markkinointia varten toimi askartelukeskukseen myymälä. Kokonaisymyynti oli 67 524 mk, josta itsenäisyyspäivän myyjäisten osuus oli 26 451 mk. Laitoksen omia tarpeita varten valmistettiin erilaisia tuotteita 4 273 mk:n arvosta. Kaikista vanhuksista osallistui n. 26% askartelu- ja työtoimintaan.

Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen

Roihuvuoren vanhainkoti on hoivatyypin laitos, jonka alaisena toimivat Hirvihaaran ja Kulosaaren vanhainkodit.

Hoitopaikat 31.12.

Roihuvuoren vanhainkoti	216	laitossairaala-
		paikkaa
Hirvihaaran	»	50 vanhainkoti-
		paikkaa
Kulosaaren	»	20 vanhainkoti-
		paikkaa

Huollettavat. Roihuvuoren vanhainkodissa hoidettiin huoltoaputapauksina kaikkiaan 274 henkilöä ja Hirvihaaran ja Kulosaaren vanhainkodeissa 96 henkilöä. Hoitopäiviä oli 99 515 eli keskim. 269.0 päivää huollettavaa kohti. Hoitovuorokausista tuli Roihuvuoren vanhainkodin osalle 78 029 vrk, Hirvihaaran 16 662 ja Kulosaaren 4 824 vrk. Roihuvuoressa oli lisäksi yksi nainen itsemaksavana 365

Menot ja tulot. Roihuvuoren vanhainkodin ja sen alaisten laitosten menot ja tulot ja kaantuvat seuraavasti:

Vanhainkoti	Menot mk	Tulot mk
Roihuvuori	5 809 296	185 305
Hirvihaara	594 619	14 581
Kulosaari	294 492	2 176
Yhteensä	6 698 407	202 062

Tulot koostuivat seuraavista eristä:

	mk
Ateriamaksut	84 277
Luontoisedut	10 125
Vuokrat	46 100
Muut tulot	61 560
Yhteensä	202 062

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus huollettua ja vuorokautta kohden oli Roihuvuoren vanhainkodissa

74.10 mk ja nettokustannus, eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioon otettuina ilman hoitomaksutuloja 71.74 mk. Hirvihaaran vanhainkodissa oli bruttokustannus 35.69 mk ja nettokustannus 34.81 mk. Kulosaaren vanhainkodin bruttokustannus oli 61.05 mk ja nettokustannus 60.60 mk.

Kustannukset huollettavien ja henkilökuntien ruokailusta olivat keskimäärin henkilöä ja päivää kohden 3.72 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Roihuvuoren vanhainkodin poliklinikalla käyntien lukumäärä oli kertomusvuonna 900. Laboratoriotutkimusten lukumäärä oli 10 663. Lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 1 224 näytettä. Fysioterapiaa annettiin Roihuvuoressa 3 789 kertaa. Vuoden kuluessa oli eri laitoksissa 30 ryhmävoimistelutilaisuutta, joihin osallistui 333 henkilöä.

Roihuvuoren ja pienten vanhainkotien potilaita lähetettiin 454 kertaa Koskelan sairaskodin poliklinikoille ja toimenpideosastoille ja muille poliklinikoille 49 kertaa hoitoa ja tutkimuksia varten.

Kulosaaren vanhainkodissa lääkäri kävi kolmen viikon välein ja tarvittaessa useammin.

Hirvihaaran vanhainkodin lääkäri kävi laitoksessa 22 kertaa.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Hartaustilaisuuksia Roihuvuoren vanhainkodin osastoilla pidettiin 232 kertaa (näistä 25 ehtoollistilaisuutta). Lisäksi oli eri seurakuntien ja uskonnollisten yhdistysten edustajien järjestämiä tilaisuuksia.

Pienten vanhainkotien sielunhoitotyöstä huolehti Kustaankartanon vanhainkodin pappi. Hartaustilaisuuksia pidettiin kussakin laitoksessa kerran kuukaudessa. Roihuvuoren vanhainkodin kirjastosta lainattiin 5 992 teosta. Lisäksi oli sokeita ja heikkonäköisiä varten käytettävissä kaksi nauhuria. Äänikirjoja lainattiin 23.

Viihdytystoiminta. Roihuvuoren vanhainkodin kanttiinia hoiti edelleen Sairaalapal-

velu. Useita viihdytystilaisuuksia oli kaikissa laitoksissa. Niitä järjestivät eri seurat ja yhteisöt. Laitoksen puolesta järjestettiin huollettaville 7 retkeä. Lisäksi oli teatteriesityksiä.

Roihuvuoren vanhainkodin kaikilla osastoilla samoin kuin pienissä vanhainkodeissa oli televisiovastaanottimet.

Päivä- ja aikakauslehtiä tilattiin yht. 107 vuosikertaa.

Huollettavien työ ja askartelu. Askartelutoimintaan osallistui kertomusvuonna 164 huollettavaa. Askartelutuotteiden myynti nousi 19 457 mk:aan.

Vanhainkotien huollettavat osallistuivat erilaisiin talous- ym. töihin, joista heille maksettiin utterusrahaa.

Hirvihaaran vanhainkodissa oli puutarha, jossa viljeltiin perunaa ja juurikasveja.

Riistavuoren vanhainkoti

Riistavuoren vanhainkodissa oli 114 laitossairaalaapaikkaa, 11-paikkainen vanhainkoti-osasto, päiväkoti, jossa on 40 paikkaa ja 137 yksiotä käsittävä vanhusten asuintalo.

Laitossairaala- ja vanhainkotipaikoilla hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 176 eri henkilöä, joista 14 miestä ja 162 naista.

Hoitopäiviä oli 44 635 eli 253.6 päivää keskimäärin huollettavaa kohti.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 4 524 883 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	50 973
Luontoisedut	3 463
Vuokrat	241 386
Muut tulot	39 846
Yhteensä	335 668

Menot jakautuivat seuraavasti:

	Menot mk	Brutto- kust. hoito- päivää kohti, mk	Netto- kust. hoito- päivää kohti, mk
Laitossairaala ja vanhainkoti- osasto	3 924 532	87.92	84.21
Päiväkoti	157 986	22.79	21.61
Vanhusten asuin- talo	442 365	8.78	5.57
Yhteensä	4 524 883		

Laitossairaalan ja vanhainkotosaston potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 3.77 mk.

Lääkärinhoito. Poliklinikkakäyntien lukumäärä oli 1 320, josta 715 oli vanhusten asuintalosta. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 6 763, joista päiväkodin osalle tuli 5 ja asuintalojen 557. Lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 1 200 näytettä. Ekg-tutkimuksia suoritettiin 266 ja fysioterapiahoidoa annettiin 4 635 kertaa. Potilaita lähetettiin myös Koskelan sairaskodin ym. poliklinikoille ja toimenpideosastoille tarpeen mukaan.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Vanhainkodin sielunhoitotyöstä huolehti sairaaloiden sielunhoidon keskus. Hartaustilaisuuksia oli 176, joista 3 ehtoollistilaisuutta. Lisäksi oli eri seurakuntien ja uskonnollisten yhdistysten järjestämiä tilaisuuksia. Kirjastonhoidosta huolehti kaupungin laitoskirjasto, joka oli avoinna 2 kertaa viikossa. Kirjastosta lainattiin 4 160 teosta.

Viihdytystoiminta. Riistavuoren vanhainkodin kanttiini toimi entiseen tapaan. Vanhainkodin henkilökunta, eri järjestöt ja kerhot sekä yksityiset esiintyjät järjestivät vanhuksille viihdytystilaisuuksia, joihin myös vanhusten asuintalon asukkaat olivat tervetulleita. Lisäksi järjestettiin retkiä sekä torimatkoja ja teatterissakäyntejä. Kaikilla osas-

toilla oli televisiovastaanottimet. Huollettavien käyttöön tilattiin 61 vuosikertaa päivää ja aikakauslehtiä.

Huollettavien työ ja askartelu. Askarrutus-toimintaan osallistui kertomusvuonna 84 huollettavaa, joista 19 päiväosastolta. Askarrutustuotteiden kokonaisymyynti oli 12 560 mk. Myyntipäiviä järjestettiin joka kolmas viikko torstaisin. Myyjäiset pidettiin 17.11. Myynti niissä oli 3 645 mk.

Päiväkoti. Päiväkoti toimi arkisin enintään henkilökunnan yhden työvuoron pituisen ajan. Hoidosta ei peritty korvausta. Päiväkodissa hoidettavat saivat yhden aterian ja kahvitarjoilun päivittäin sekä tilaisuuden kylpemiseen ja saunassa käyntiin. Lisäksi he voivat osallistua askartelu- ja viihdytystoimintaan ja mahdollisuuksien mukaan saada laitoksen lääkärin tarpeelliseksi katsomaa fysikaalista ym. hoitoa.

Päiväkodissa kävi yhteensä 47 eri henkilöä, joista 31 miestä ja 16 naista. Vuoden lopussa oli osaston kirjoissa 34 vanhusta. Hoitopäiviä oli vuoden aikana 6 932.

Vanhusten asuintalo. Vuoden lopussa oli asukasmäärä 138 henkilöä (miehiä 12, naisia 126), joista aviopareja 1. Asumispäiviä oli 50 370. Vanhin asukas oli 91-vuotias ja nuorin 58-vuotias.

Sairaanhoito ja muut palvelukset. Vanhainkodin apulaisylilääkäri tarkasti kaikki asuintaloon muuttaneet. Sairaanhoitajat suorittivat 721 kotikäyntiä vanhusten asuntoihin. Suursiivous tehtiin kaikissa asunnoissa 2 kertaa vuodessa.

Askartelu. Työtuvat huolehtivat asuintalossa asuvien vanhusten askarrutuksesta. Askarteluun osallistui 20 naista. Askartelurahaa maksettiin 2 358 mk eli keskim. 10 mk askartelijaa kohti kuukaudessa.

S u u r s u o n v a n h a i n k o t i

Laitoksessa on 260 laitossairaalaapaikkaa ja päiväkoti, jossa on 40 paikkaa.

Laitossairaalaassa hoidettiin kertomusvuonna 318 henkilöä, joista 34 miestä ja 284 naista. Näistä oli huoltoaputapauksia 33 miestä ja 271 naista. Hoitopäiviä oli 93 156, joista tuli huoltoaputapausten osalle 88 864 eli 95.4% ja itsemaksavien osalle 4 292 hoitopäivää eli 4.6%.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 8 123 972 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	92 301
Luontoisedut	9 863
Vuokrat	137 476
Muut tulot	84 741
Yhteensä	324 381

Menot ja tulot jakautuivat osastoittain seuraavasti:

	Menot	Tulot
Hoivaosasto	7 925 484	324 381
Päiväkoti	198 488	—
Yhteensä	8 123 972	324 381

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohti oli 85.08 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioon otettuina ilman hoitomaksutuloja vastaavasti 81.60 mk.

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin. Kustannukset päiväkodin osalta olivat 20.14 mk hoidettavaa ja päivää kohti.

Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat 3.70 mk henkilöä ja päivää kohti.

Lääkärinhoito. Poliklinikkakäyntien lukumäärä oli 1 575, joista 207 oli päiväkodista. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 11 716 ja muualle tutkittavaksi lähetettiin 2 104 näytettä. Ekg-tutkimuksia suoritettiin 452 ja fysioterapiahoidoa annettiin 2 595 kertaa. Kävelyharjoituksia suoritettiin 7 443, joihin

osallistui 87 henkilöä. Muiden sairaaloiden poliklinikoille lähetettiin hoitoon ja tutkimuksiin yhteensä 622 potilasta sekä Kustaankartanon ja Koskelan röntgenosastoille tutkimuksiin yhteensä 599 potilasta.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Harvataustilaisuuksia oli 164 ja ehtoollisjumalanpalveluksia 12. Yhteisiä seurakuntien järjestämiä juhlia oli 42, lisäksi useat kuorot vierailivat laitoksessa. Henkilökohtaista sielunhoitotyötä tehtiin keskustelujen muodossa. Kirjastosta huolehti kaupungin laitoskirjasto. Kirjastonhoitaja kiersi kerran viikossa kirjavaunun kanssa päiväkodissa sekä jokaisella osastolla. Tämän lisäksi kirjasto oli avoinna kaksi kertaa viikossa. Kirjoja lainattiin 5 475. Sokeain kirjastosta lainattiin 135 äänikirjaa. Huollettavien käyttöön tilattiin 96 vuosikertaa päivä- ja aikakauslehtiä.

Viihdytystoiminta. Sairaalapalvelulle vuokrattu kanttiini palveli huollettavia entiseen tapaan. Kaikilla osastoilla oli televisiovastaaottimet. Vanhuksille järjestettiin laitoksessa musiikki-, teatteri- ja elokuvaesityksiä sekä ohjelmallisia viihdetilaisuuksia joko yksityisten, erilaisten yhteisöjen tai henkilökunnan toimeenpanemina. Kesän aikana tehtiin retkiä ja vanhusten päivänä käytiin Linnanmäellä.

Huollettavien työ ja askartelu. Askarrutus toimintaan osallistui kertomusvuonna 93 huollettavaa, hoivaosastoilta 60 ja päiväkodista 33. Askarteluvalmisteiden kokonaisymyynti oli 23 290 mk, josta omaan käyttöön tarkoitettujen valmisteiden osuus 791 mk. Päiväkodin huollettavat saivat työainekustannusten ja myyntihinnan erotuksen itselleen askartelurahana. Askartelutuotteiden myynti oli kerran viikossa. Joulun tienoissa järjestettiin joulumyyjäiset.

Päiväkoti. Päiväkoti toimi samojen periaatteiden mukaan kuin Riistavuoren päiväkoti. Päiväkodissa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 57 henkilöä, joista 39 naista ja 18 miestä. Hoitopäiviä oli 9 857. Suurin osa päiväkodissa käyneistä oli 70—80 -vuotiaita.

Myllypuron sairaskoti

Myllypuron sairaskodissa on 220 laitossairaalaapaikkaa. Kertomusvuonna hoidettiin 284 henkilöä, joista miehiä 71 ja naisia 213. Hoitopäiviä oli 78 784 eli keskimäärin 277.4 päivää henkilöä kohden.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 6 980 504 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	68 194
Luontoisedut	3 639
Vuokrat	124 180
Muut tulot	49 406
Yhteensä	245 419

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 88.60 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioon otettuina ilman hoitomaksutuloja vastaavasti 85.49 mk.

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat 3.90 mk henkilöä ja päivää kohden.

Lääkärinhoito. Sairaskodin lääkäri kävi joka päivä kaikilla osastoilla ja varsinaisen lääkärikerroksen hän teki kerran viikossa. Poliklinikkakäyntien lukumäärä oli 463 ja muille poliklinikoille lähetettiin 307. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 16 400 ja muualle tutkittavaksi lähetettiin 3 225 näyttettä. Ekg-tutkimuksia suoritettiin 813. Röntgentutkimuksia, joista 595 suoritettiin Kustaankartanon vanhainkodissa ja 54 Koskelan sairaskodissa, oli yhteensä 649. Fysikaalista hoitoa annettiin 3 673 kertaa. Tämän lisäksi annettiin liikunnallista kuntoutushoitoa 3 567 kertaa.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Merkittävän osan sielunhoitotyöstä muodostivat henkilökohtaiset keskustelut vanhusten kans-

sa. Hartaustilaisuuksia oli keskusradion välityksellä 22 ja osastoilla 83 sekä 2 ehtoollisjumalanpalvelusta. Helsingin kaupunginkirjaston alainen laitost kirjasto oli avoinna neljänä päivänä viikossa ja lisäksi kirjastonhoitaja kiersi kirjastovaunun kanssa kerran viikossa kaikilla osastoilla. Kirjastosta lainattiin kertomusvuonna 7 730 teosta. Huollettavien käyttöön tilattiin 51 vuosikertaa päivä- ja aikakauslehtiä.

Viihdytystoiminta. Sairaskodin kanttiini oli edelleen vuokrattuna Uudenmaan Sairaanhoidajayhdistyksen Sairaalapalvelulle. Viihdytystilaisuuksista mainittakoon 4 teatteriesitystä sairaskodissa, 2 elokuvaesitystä sekä 17 retkeä. Henkilökunnan järjestämiä juhlia sekä ulkopuolisten järjestämiä viihdetilaisuuksia oli yhteensä 29.

Huollettavien työ ja askartelu. Toimintaterapiaan osallistui kertomusvuonna 55 potilasta. Askartelutuotteiden myynnistä saatiin 11 009 mk.

Myllypuron vanhusten asuintalo

Myllypuron vanhusten asuintalossa on 136 yksiota. Talossa asui kertomusvuonna kaikkiaan 154 henkilöä, näistä miehiä 16 ja naisia 138. Kertomusvuoden lopussa oli asukkaita 143. Asumispäivä oli 51 673. Vanhin asukas oli 89-vuotias.

Asuintalon menot olivat 457 985 mk ja tulot 153 024 mk. Huoltopäiväkustannus asukasta ja päivää kohti bruttomenojen mukaan oli 8.86 mk.

Sairaanhoido. Asuintalon asukkailla ei ollut omaa lääkäriä, vaan he kävivät terveyskeskus- ja yksityislääkäreiden vastaanotoilla ja lisäksi kaupungin poliklinikoilla. Kiireellisissä sairaustapauksissa pyydettiin asukkaan luo päivystävä lääkäri. Näitä käyntejä oli 35. Kaupungin terveydenhoitajat tekivät kotikäyntejä 23 asukkaan luo, 39 asukasta oli yhteensä 46 kertaa sairaalahoidossa kau-

pungin eri sairaaloissa. Sairaalapäiviä oli 1 043. Helsingin kotiaputoimiston kautta saatiin kotiapua 33 asukkaalle.

Asuintalon henkilökunta teki kotikäyntejä asukkaiden luo kaikkiaan 2 290. Muita palveluksia asuintalon taholta tehtiin 2 097, joista mainittakoon ostospalvelu, lääkkeitten nouto apteekista, maksujen hoito, eläkkeitten nosto ja puhelinpalvelu.

Askarrutus. Työtuvat huolehtivat asukkaiden askarrutuksesta siten, että työtupien askarruttaja kävi asuintalossa kolmena päivänä viikossa askarruttamassa vanhuksia. Tähän osallistui 28 naista. Työtuvat maksoivat askarrutukseen osallistuneille työainekustannusten ja myyntihinnan erotuksen askarrutusrahana. Tätä rahaa maksettiin kertomusvuonna 3 756 mk ja sen suuruus vaihteli 2—104 mk:aan kuukaudessa osallistujaa kohti. Asukkaat ottivat myös osaa tehtävälouontoiseen askarrutukseen, johon kuului erilaisia asuintalon toimintaan liittyviä tehtäviä. Tehtäväpalveluun osallistui 12 henkilöä (3 miestä ja 9 naista), heidän yhteisesti saamansa askarrutusraha oli kertomusvuonna 2 746 mk.

Viihdytystoiminta. Asuintalon asukkailla oli kertomusvuonna mahdollisuus osallistua 65 erilaiseen viihdytys- ja toimintatilaisuuteen. Näitä tilaisuuksia järjesti mm. Myllypuron sairaskodin henkilökunta, joka piti asukkaille toiminta- ja luentotunteja 13 kertaa. Tämän lisäksi asukkaat saivat osallistua sairaskodin juhlasalissa järjestettyihin teatteri-, filmi-, yms. esityksiin. Asuintalo järjesti 2 autoretkettä.

Pihlajamäen vanhusten asuintalo

Pihlajamäen vanhusten asuintalossa on 248 yksiota. Kertomusvuonna asui asuintalossa kaikkiaan 339 vanhusta, joista 77 miestä ja 262 naista. Vuodelle 1974 siirtyi 311 asukasta. Asumispäiviä oli 113 603. Talon

vanhin asukas oli 90-vuotias ja nuorin 58-vuotias.

Asuintalon menot olivat 956 440 mk ja tulot 463 628 mk. Bruttokustannus asukasta ja päivää kohti oli 8.42 mk.

Sairaanhoito. Asuintalosta käytiin terveyskeskuslääkärien vastaanotoilla ja lisäksi kaupungin sairaaloiden poliklinikoilla. Terveyskeskuslääkäri tai päivystävä lääkäri suoritti 51 käyntiä kiireellisissä sairaustapauksissa. Terveystenhoitaja kävi 45 henkilön luona. Sairaalahoidossa oli 86 henkilöä yhteensä 132 kertaa, sairaalassaolopäiviä oli 4 308. Kotikäyntejä asuintalon puolesta tehtiin 3 405 ja muita palveluksia mm. lääkkeitten noutoa, eläkkeiden nostoa yms. 1 102 kertaa. Helsingin kotiaputoimiston kautta saatiin kotiapua 52 asukkaalle.

Kuntovoimistelukertoja oli 211, niihin osallistui 53 asukasta yhteensä 1 544 kertaa.

Askarrutus. Työtuvat huolehtivat asuintalossa asuvien askarrutuksesta siten, että työtupien askarruttaja kävi asuintalossa viitenä päivänä viikossa. Askarrutukseen osallistui 27 henkilöä, 24 naista ja 3 miestä. Askarrutusrahana maksettiin esineen myyntihinnan ja työtarpeitten hinnan välinen erotus. Tätä rahaa maksettiin yhteensä 6 501 mk. Asukkaat ottivat myöskin osaa tehtäväluontoiseen askarrutukseen, joka käsittää erilaisia talon toimintaan liittyviä tehtäviä. Tähän osallistui 5 henkilöä, joille maksettiin askarrutusrahaa kertomusvuonna yhteensä 2 112 mk.

Viihdytystoiminta. Kerhohuoneessa oli kerran viikossa Malmin seurakunnan järjestämä hartaustilaisuus, Markuksen seurakunta järjesti ruotsinkielisille asukkaille kerhotoimintaa samoin kerran viikossa. Pukinmäki—Pihlajamäki Eläkkeensaajat -yhdistys järjesti kerho- sekä opintopiiritoimintaa joka toinen viikko, lisäksi toimi Pihlajamäki—Pihlajisto Eläkeläiset -yhdistyksen kerho. Asuintalon järjestämänä toimi musiikkikerho 25.5. saakka. Asuintalon toimesta järjestet-

tiin useita viihdytystilaisuuksia. Asuintalon asukkaat saivat alennus- ja vapaalippuja elokuva-, teatteri- ja konserttiesityksiin. Lisäksi tehtiin retkiä.

P u k i n m ä e n v a n h u s t e n a s u i n t a l o

Pukinmäen vanhusten asuintalossa on 117 yksiotä, jotka on tarkoitettu yksinäisille vanhuksille ja kaksi yksiotä toimistona. Kertomusvuonna asuintalossa asui 126 henkilöä, joista 116 naista ja 10 miestä. Vuoden lopussa talossa asui 117 henkilöä. Asumispäiviä oli 42 967. Vanhin asukas oli 87-vuotias ja nuorin 61-vuotias.

Asuintalon menot olivat 559 532 mk ja tulot 219 219 mk. Bruttokustannus asukasta ja päivää kohti oli 13.02 mk.

Sairaanhoito. Asuintalon asukkaat kävivät terveyskeskuslääkäreiden vastaanotoilla ja kaupungin sairaaloiden poliklinikoilla. Kiireellisissä sairaustapauksissa kävi terveyskeskus- tai päivystävä lääkäri potilaan luona 9 kertaa. Sairaalahoidossa oli 27 henkilöä yhteensä 35 kertaa. Terveystenhoitaja kävi 7 henkilön luona. Helsingin kotiaputoimiston kautta sai kotiapua 16 henkilöä ja kaupungin kodinhoitajat kävivät 9 henkilön luona. Asuintalon henkilökunnan tekemiä kotikäyntejä oli 1 485 ja muita palveluja 173.

Askarrutus. Huoltolautakunnan työtuvat huolehtivat asukkaiden askarrutuksesta kahdena päivänä viikossa. Askarrutukseen osallistui 18 naista. Askarrutusrahaa maksettiin yhteensä 2 402 mk. Tehtäväluontoiseen askarrutukseen osallistuneet 11 henkilöä saivat yhteensä 1 928 mk.

Viihdytystoiminta. Kerhohuoneessa oli kerran viikossa Malmin seurakunnan järjestämä hartaustilaisuus ja Pukinmäen Eläkeläiset -yhdistyksen kerhotoimintaa. Viikottain koontui Malmin seurakunnan työntekijöiden ohjaama »Kultaisen iän kerho». Asuintalon toimesta järjestettiin useita viihdytystilai-

suuksia. Aukkaat saivat myös vapaa- tai alennuslippuja elokuva-, teatteri-, konsertti- ja oopperaesityksiin. Lisäksi tehtiin retkiä sekä asuintalon että ulkopuolisten toimesta.

Laajasalon vanhusten asuintalo

Laajasalon vanhusten asuintalossa on 236 yksiötä. Kertomusvuonna asui talossa 269 henkilöä, joista naisia 224 ja miehiä 45. Vuoden lopulla oli asukkaita 254. Asumispäiviä oli 93 289. Talon vanhin asukas oli 97-vuotias ja nuorin 60-vuotias.

Asuintalon menot olivat 923 538 mk ja tulot 447 322 mk. Bruttokustannus asukasta ja päivää kohti oli 9.90 mk.

Sairaanhoito. Asuintalon asukkaat kävivät terveyskeskus- ja yksityislääkäreiden vastaanotoilla sekä kaupungin sairaaloiden poliklinikoilla. Kiireelliset sairaustapaukset lähetettiin suoraan sairaaloiden päivystyspoliklinikoille tai pyydettiin päivystävä lääkäri asukkaan luokse. Päivystävän lääkärin kotikäyntejä oli 19. Terveystenhoitaja kävi 23 asukkaan luona ja kotiaputoimiston kautta saatiin kodinhoitoapua 6 asukkaalle. Sairaalahoitossa oli 53 henkilöä 76 kertaa ja sairaalassaolopäiviä oli 2 720. Henkilökunnan tekemiä kotikäyntejä oli 1 880 ja muita palveluja 97. Lääkintävoimistelijan ohjaamaa ryhmävoimistelua oli vuoden aikana 97 kertaa. Ryhmissä oli kerrallaan n. 10 asukasta.

Askarrutus. Huoltolautakunnan työtuvat huolehtivat asukkaiden askarrutuksesta viitenä päivänä viikossa. Askarrutukseen osallistuneet 47 henkilöä, 40 naista ja 7 miestä saivat askarrutusrahaa yhteensä 8 313 mk. Tehtäväluontoiseen askarrutukseen osallistui yksi henkilö, jolle maksettiin 184 mk.

Viihdytystoiminta. Kerhohuoneessa oli joka toinen viikko Roihuvuoren seurakunnan järjestämä hartaustilaisuus sekä Laajasalon Eläkeläiset -yhdistyksen järjestämää kerhotoimintaa. Matteuksen seurakunta järjesti 21.9. lukien kerran kuukaudessa ruotsinkielisille asukkaille hartaustilaisuuden. Lisäksi

järjestettiin asuintalon toimesta erilaisia viihdetilaisuuksia. Aukkaat saivat myös vapaa- lippuja elokuva-, teatteri-, ooppera- ja konserttiesityksiin. Lisäksi tehtiin kaksi retkeä.

Tervalammen työlaitos

Tervalammen työlaitoksessa on 180 paikkaa, josta 78 huoltola- ja 102 työlaitospaikkaa.

Huolettavat. Laitoksen kirjoissa oli vuoden aikana yht. 1 354 miestä, mutta heistä oli osa lomalla, vankilassa, karkumatalla tai sairaalassa.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 12 henkilöä. Kirjoissa olevien määrä vuoden päättyessä oli 10.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain nojalla oli kirjoissa vuoden aikana huoltolaosastossa 1 085 miestä. Kirjoissa olevien määrä oli vuoden päättyessä 183.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli kirjoissa 258 miestä. Näistä oli laitoksessa kertomusvuoden aikana olleita yhteensä 141 miestä. Kirjoissa olevien määrä oli vuoden päättyessä 182.

Hoitopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 57 654. Ne jakaantuivat seuraavasti:

	Hoitopäiviä	
	v. 1973	v. 1972
Huoltoapulain nojalla		
hoidetut	1 523	1 629
PAV-lain nojalla hoidetut	48 016	51 336
Lapsen elatusavun tur-		
vaamisesta annetun lain		
nojalla hoidetut	8 115	8 286
Yhteensä	57 654	61 251

Hoitopäivien luku laski edellisestä vuodesta 3 597:llä.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 1 702 871 mk ja bruttotulot 1 025 608 mk. Maatilan tappio kertomusvuodelta oli 123 942 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 29.54 mk.

Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 11.75 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilana tappio, saadaan nettomenoksi 13.90 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous-, verstaas- ym. töissä kaikkiaan 30 295 työpäivää. Heidän laskettiin työllään korvanneen lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 37 880 mk:n arvosta. Huollettaville järjestettiin mahdollisuuksien mukaan ja kunkin työkyvyn huomioon ottaen työterapiaa.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla oli huollettavien käyntien luku 1 812. Lisäksi oli sairaanhoitajien vastaanottoja kolme kertaa päivässä, jolloin suoritettiin hoitoja ja jaettiin lääkkeitä. Laboratoriokokeita tehtiin 1 093. Erikoistutkimuksissa oli poliklinikoilla 992 käyntiä. Hammaslääkärissä kävi 368 henkilöä. Laitoksen sairausastolla hoidettiin 132 potilasta, joiden hoitopäivien lukumäärä oli 685. Sairaalahoittoon lähetettiin 33 henkilöä. Työtapaturmia oli 22.

Henkinen huolto. Ryhmäterapiatilaisuuksia järjestettiin sosiaaliohjaajan toimesta yhtenä iltana viikossa, lisäksi oli yksilöterapiaa. AA-kerho kokoontui laitoksessa kaksi kertaa viikossa. Helsingin sekä Lohjan AA-kerhoista oli useita vierailuja.

Huollettavat harrastivat vapaa-aikanaan urheilua kuten lento- ja jalkapalloa ja pöytä-

tennistä sekä kesällä myös kalastusta ja marjojen poimintaa.

Viihderyhmä järjesti useita tilaisuuksia pääasiassa omin voimin, mutta mukana oli myös ulkopuolisia esiintyjiä. Näihin tilaisuuksiin kutsuttiin vieraita Helsingin sairaanhoito-opiston apuhoitajaopistolta sekä Varttuneet r.y:stä.

Kansan raittiusapu r.y. järjesti raittiusviikolla raittiusjuhlan. Lisäksi eri seurakunnat ja uskonnolliset yhdistykset järjestivät hartaustilaisuuksia laitoksessa 3—5 kertaa kuukaudessa.

Huollettavien käytössä oli radio, televisio, sanoma- ja aikakauslehtiä, kirjasto, harrastusvälineitä ym.

3. Irtolaishuolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 384 eri henkilöä, joista 265 (ed. v. 213) miestä ja 119 (113) naista.

Kaikista huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 174 (126).

Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä. Myös taulukkoliitteissä on numerotietoja.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, joka on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	32	12.1	22	18.5	54	14.1
Työn vieroksuminen	165	62.2	54	45.4	219	57.0
Kerjuu	15	5.7	1	0.8	16	4.2
Ammattihaureus	—	—	17	14.3	17	4.4
Muu peruste ¹⁾	53	20.0	25	21.0	78	20.3
Yhteensä	265	100.0	119	100.0	384	100.0

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, kuten väkijuomien luvattomaan myyntiin.

8. Huoltotoimi

Naispuolisista uusista irtolaisista oli 28.9% joutunut huoltoon kuljeksivan elämän, 57.8% työn vieroksumisen ja 6.7% ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpitei-

tä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti (taulukkoa laadittaessa on otettu huomioon kuhunkin irtolaiseen vuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide):

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	86	32.5	34	28.6	120	31.2
Kotikuntaan lähettäminen	11	4.1	13	10.9	24	6.3
Irtolaisvalvonta	100	37.7	26	21.8	126	32.8
Työlaitos	24	9.1	19	16.0	43	11.2
Jälkivalvonta	44	16.6	27	22.7	71	18.5
Yhteensä	265	100.0	119	100.0	384	100.0

Uusista irtolaisista lähetettiin kotikuntaan 9.8%, jäi varoitusasteelle 58.6%, valvontaasteelle 24.7%, työlaitoksessa oli 4.6% ja jälkivalvonnassa 2.3%.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitok-

sessä oli kaikkiaan 4 542, joista 2 573 miesten ja 1 969 naisten.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	194	73.2	82	68.9	276	71.9
Naimisissa	25	9.4	22	18.5	47	12.3
Leskiä	2	0.8	1	0.8	3	0.8
Eronneita	44	16.6	14	11.8	58	15.0
Yhteensä	265	100.0	119	100.0	384	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v % ¹⁾	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50 v %	Yht. %
Miehiä	7.2	40.8	19.2	24.5	8.3	100.0
Naisia	14.3	47.9	16.8	13.4	7.6	100.0

¹⁾ Irtolaikäsiittelyä ei sovelleta 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 240 eli 62.5% kaikista, mie-

histä erikseen 194 eli 73.2%. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 69.0%.

4. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto

Huollettujen lukumäärä. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain mukaisten huoltotoimenpiteiden alaisena oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 562 henkilöä. He jakaantuivat seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yht.
Varsinaisina väärinkäyttäjinä huolletut	3 172	226	3 398
Nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletut	146	18	164
Yhteensä	3 318	244	3 562

PAV-lain mukaisesti päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjätapauksissa on viime vuosina huollettu eri henkilöitä seuraavasti:

Vuosi	Varsinaisena väärinkäyttäjänä	Nuorena väärinkäyttäjänä	Yhteensä
1966	4 242	1 273	5 515
1967	4 439	1 472	5 911
1968	3 725	1 175	4 900
1969	2 750	625	3 375
1970	2 843	708	3 551
1971	3 425	222 ¹⁾	3 647
1972	3 592	205 ²⁾	3 797
1973	3 398	164 ³⁾	3 562

1) Lisäksi 1 290 epävirallista neuvontatapausta.

2) Lisäksi 575 epävirallista neuvontatapausta.

3) Lisäksi 492 epävirallista neuvontatapausta.

Edellä esitetyt luvut kuvaavat PAV-huollossa olleiden henkilöiden lukumäärää. Luvut eivät siis ilmaise alkoholin yms. väärinkäyttäjien määrää.

Seuraavassa selvityksessä on ensin käsitelty varsinaisena väärinkäyttäjänä huolletut ja sen jälkeen nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjänä huolletut henkilöt.

Varsinaisina väärinkäyttäjinä huollettuja henkilöitä oli kertomusvuonna siis 3 398. Kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 561 miestä ja 149 naista eli yhteensä 2 710 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan vasta kertomusvuonna huoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 611 (ed. v. 763) miestä ja 77 (75) naista eli kaikkiaan 688 (838) henkilöä.

Huollon peruste. Huoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat varsinaiset väärinkäyttäjät seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	17	0.5	—	—	17	0.5
Häiriö tai pahennus	187	5.9	18	8.0	205	6.0
Päihtymystapaukset	1 018	32.1	72	31.9	1 090	32.1
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	16	0.5	2	0.9	18	0.5
Ansiotyön laiminlyönti	27	0.9	3	1.3	30	0.9
Rasitus	41	1.3	3	1.3	44	1.3
Huoltoavun tarve	1	0.0	—	—	1	0.0
Vapaaehtoisuus	1 865	58.8	128	56.6	1 993	58.7
Yhteensä	3 172	100.0	226	100.0	3 398	100.0

8. Huoltotoimi

Huoltotoimenpiteet. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien jakautuminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toi-

menpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Neuvonta ja ohjaus	240	7.6	14	6.2	254	7.5
Valvonta	342	10.8	33	14.6	375	11.0
Huoltola (päättö)	70	2.2	8	3.5	78	2.3
Huoltola (täytöntöönpanu)	808	25.5	68	30.1	876	25.8
Sairaala- tai muu laitoshoido	684	21.5	86	38.1	770	22.7
Jälkivalvonta	248	7.8	17	7.5	265	7.8
Hoitokodit	780	24.6	—	—	780	22.9
Yhteensä	3 172	100.0	226	100.0	3 398	100.0

Uusista päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä jäi neuvonta- ja ohjausasteelle 24.9%, valvontaan 4.5%, täytöntöön pannaissa huoltolahoidossa oli 26.7%, sairaala-

tai muussa laitoshoidossa 17.7% ja hoitokotihoidossa 21.2%.

Siviilisääty. Siviilisäädyn mukaan ryhmityivät väärinkäyttäjät seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 573	49.6	73	32.3	1 646	48.5
Naimisissa	656	20.7	63	27.9	719	21.2
Leskiä	53	1.7	16	7.1	69	2.0
Eronneita	799	25.2	64	28.3	863	25.4
Erossa asuvia	86	2.7	10	4.4	96	2.8
Tuntematon	5	0.1	—	—	5	0.1
Yhteensä	3 172	100.0	226	100.0	3 398	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet huollossa olleista varsinaisista väärinkäyttäjistä olivat:

	—20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50 v—	Kaikkiaan
Luku	131	625	762	1 030	850	3 398
%	3.9	18.4	22.4	30.3	25.0	100.0

Useimmat PAV-lain mukaisen auttamisen kohteeksi tulleet olivat väärinkäyttäneet alkoholi- ja huumeita. Huolletuista oli korvikealkoholien, lääk- tai muiden huumausaineiden väärinkäyttäjää 700, joista naisia 43. Suurin osa näistä väärinkäyttäjistä oli 25—49-vuotiaita. Morfiinin ja siihen verrattavien aineiden käyttäjiä oli 5, lääk-aineiden käyttäjiä 11. Alkoholi- ja huumeiden lisäksi 70 käytti lääk-ainetta, 540 korvikealkoholia, yksi tin-

neriä, 36 yhtä ja 37 useaa huumelajiketta.

Nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletuista 164 henkilöstä oli 146 miestä ja 18 naista. Heistä oli 19 ollut jo aikaisemmin huollon kohteena; uusia oli siten 145.

Huoltotoimenpiteet, siviilisääty. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät ko. huollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Neuvonta ja ohjaus	145	99.3	16	88.9	161	98.2
Valvonta	1	0.7	2	11.1	3	1.8
Yhteensä	146	100.0	18	100.0	164	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 16 naista ja 129 miestä, sovellettiin 15 naiseen sekä 128 mieheen huoltotoimenpiteenä neuvontaa ja

ohjausta sekä yhteen mieheen ja yhteen naiseen valvontaa.

Siviilisäätty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	139	95.2	17	94.4	156	95.1
Naimisissa	6	4.1	1	5.6	7	4.3
Leskiä	—	—	—	—	—	—
Eronneita	1	0.7	—	—	1	0.6
Yhteensä	146	100.0	18	100.0	164	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	105	59	164
%	64.0	36.0	100.0

Uusista tapauksista alle 21-vuotiaiden osuus oli 70.3%.

Asunnottomien alkoholistien huolto. Helsingissä oli kertomusvuonna asunnottomien henkilöiden tilapäismajoitukseen käytettävissä n. 3 650 miesten ja n. 400 naisten asuntolaja yömajapaikkaa. Talvella majoitustilanne oli ajoittain vaikea. Kaikki on kuitenkin voitu majoittaa. Usean talven ajan on asunnottomia auttanut majoituspaikan saannissa »Majoituskeskus»-niminen elin. Se on toiminut huoltoviraston asunnottomien huoltotoimiston suojissa iltaisin ja sitä ovat yhteistoiminnassa ylläpitäneet huoltovirasto ja majoitustoiminnan harjoittajat. Raittiissa vaiheessa olleet alkoholistit ovat käyttäneet runsaasti majoituskeskuksen palveluksia.

Niitä asunnottomia alkoholisteja varten, jotka ovat olleet juopottelukierteessä tai muutoin sellaisessa tilassa, ettei heitä ole otettu tavallisiin asuntoloihin, on kertomus-

vuonna toiminut edelleen v. 1967 avattu Suoja-Pirtti r.y:n hallinnassa oleva miesalkoholistien ensisuoja. Sinne majoitettiin päivittäin kylmänä vuodenaikana 250—410 miestä ja kesällä 55—190 miestä. Talviaikana saapui näistä miehistä päihtyneenä ensisuojaan päivittäin 60—150 miestä, minkä vuoksi heidät ohjattiin ensisuojaan erillisiin selviämistiloihin. Kaikkiaan asunnottomia alkoholisteja otettiin ensisuojaan aikana 1.11.1972—31.10.1973 2 492 eri miestä, joista korvikepähteitä käyttäneiksi havaittiin 1 572 miestä. Yleisimmät väärinkäytetyt korvikepähteet olivat kertomusvuoden aikana useat eri kasvovesilajikkeet. Korvikepähteiden käyttäjistä monet joutuivat kertomusvuoden aikana turvautumaan ensisuojaan useita kertoja.

PAVI-huoltotoimisto ohjasi suojan toimintaa PAVI-toimiston huoltotarkastajan valvontakäynnin ja sosiaalityöntekijäin suojassa työskentelyn avulla. Tarvittaessa ohjattiin henkilö PAVI-toimistoon saamaan tarvittavaa huoltoa.

Pysyväisluonteinen naisten ensisuoja, joka avattiin 29.4.1970, jatkoi kertomusvuonna toimintaansa Pakilan kaupunginosassa Osuuskunnantie 14:ssä.

Naisten ensisuojan kanssa samanaikaisesti avattu naisalkoholistien hoitokoti toimi vastaavasti koko kertomusvuoden ajan. Ensisuoja ja hoitokoti sijaitsevat samassa rakennuksessa. Ensisuoja on tiloja 20 naiselle, hoitokodissa on 18 paikkaa. Molemmat hoitopisteet olivat edelleen Kovaosaisten Ystävät -yhdistyksen hallinnassa. Ensisuojan ja hoitokodin toimintaa ohjasi PAVI-huoltotoimiston huoltotarkastaja, jolla oli kolmena päivänä viikossa ensisuojaassa asiakasvastaanotto.

Naisten ensisuoja tarjoaa autettavilleen täysihoidon, hoitokodin asukkaille on tarvittaessa järjestetty ateriointi kodissa. Ensisuojan toimintaperiaatteet vastaavat miesten ensisuojaassa sovellettuja. Suojan yhteistointimaelimet ovat samat kuin miesten ensisuojaalla, samoin yhteistointiminta jäljempänä selostetun etsintähuollon työryhmän kanssa. Monet ensisuojaan otetut voitiin edelleen siirtää hoitokotiin.

Naisten ensisuojaan on auttamisjaksona 1.11.1972—31.10.1973 otettu 48 naista, hoitokotiin vastaavasti 44 naista (näihin eivät sisälly ensisuojaasta hoitokotiin otetut).

Etsintätoiminta. Kertomusvuonna jatkettiin joulukuussa 1969 käynnistettyä etsintätoimintaa asunnottomien alkoholistien keskuudessa. PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijä on päivittäin liikkunut henkilöpakettiautolla eri puolilla kaupunkia ko. alkoholistien oleskelupaikoilla. Aika-ajoin maastokäynneillä on ollut mukana toimistosta toinen kenttätöntekijä ja tarvittaessa poliisilaitoksen huolto-osaston toimihenkilö. Auttamisen kohteeksi on tullut vapaaehtoisesti hoitoa haluavia, avun tarpeessa olevia henkilöitä. Etsintätoiminnan yhteistyöpisteinä ovat PAVI-huoltotoimiston ohella edelleen olleet lähinnä miesten ja naisten ensisuojaat, kaupungin sairaaloiden poliklinikat ja desinfiointilaitos.

Maastossa etsintätoiminta kohdistui ensisijaisesti niin kehnokuntoisiin alkoholisteihin, että heitä ei tilansa ja tapojensa vuoksi otettu

yleisiin asuntoloihin ja julkisiin liikennevälineisiin. Maastossa tavatuista haastateltiin kertomusvuonna 490 tällaista henkilöä, joista naisia oli 22. Miehistä tuotiin huoltoon 410 ja sairaalaan 118. Naisten vastaavat luvut olivat 10 ja 5.

Taloussprii T:n myynti lopetettiin kesällä 1972. Sen jälkeen maastossa oleskelevien asunnottomien alkoholistien yleiskunto ja liikkuvuus on kohentunut. Monet näistä ulkosalla oleskelevista ovat sittemmin oma-toimisesti tulleet huoltoon ja sairaalaan saatuaan siihen etsintäautolla kulkevalta sosiaalityöntekijältä kehotuksen. Etsintätoiminta asunnottomien keskuudessa on ollut kertomusvuoden aikana luonteeltaan keskeisesti huoltoontulovirikkeitä antavaa. Etsintätoimintaa on mahdollisuuksien mukaan harjoitettu myös kiireelliseksi ilmoitetuissa PAV-perhehuoltoon kuuluneissa tapauksissa.

Vapaaehtoisesti hoitoon pyrkivien yksilö- ja ryhmäterapia. PAVI-huoltotoimiston käytössä oli edelleen Hämeentie 54 -talon alakerroksesta vuokrattu 158 m² käsittävä huoneisto päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjää varten.

Kerhon toiminta on vapaaehtoisuuteen perustuvaa yksilö- ja ryhmätyötä hoitoon hakeutuvien vapauttamiseksi päihteiden väärinkäytöstä.

Kerhuhuoneisto pidettiin avoinna kaikkina päivinä, myös sunnuntaisin klo 9—22 välisenä aikana. Aukioloaikana huoneistoon oli vapaa pääsy jokaisella hoitoa hakevalla, päihdyttävien aineiden väärinkäytöstä kärsivällä henkilöllä.

Huoneisto oli kertomusvuoden aikana PAVI-huoltotoimiston käytössä jokaisena arkipäivänä klo 9—10.30 ja 12.30—17 sekä arki-iltoina paitsi lauantaisin klo 19—22. Huoneistossa oli valvojana vuorotellen kaksi PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijää, jotka päiväsaikaan huolehtivat huoneistoon saapuvien henkilöiden yksilöhoidosta ja iltaisin PAVI-toimiston ja Toukolan hoitokodin tarpeita palvelevasta ryhmätoiminnasta.

Huoneisto oli myös Helsingin AA-kerhon käytössä kaikkina viikon päivinä. Huoltovirasto huolehti huoneiston vuokran, puhelin- kulujen ja sähkönkulutuksesta aiheutuvien menojen maksamisesta sekä polttopuu- ja vesikustannuksista.

Kertomusvuoden aikana pidettiin kerhotoiloissa yhteensä 400 kokousta, joista 171 PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijäin valvomana. Kokouksiin osallistuneiden lukumäärä oli 5 881 eli keskimäärin 15 henkilöä kokousta kohti. Kerholla käyntien määrä oli 22 091. Sosiaalityöntekijät suorittivat 1 745 henkilökohtaista keskustelua apua hakemaan tulleiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien asioiden hoitamiseksi. Samalla he avustivat asiakkaita asunnon hankkimisessa.

Toinen kerhon sosiaalityöntekijöistä osallistui lisäksi kesä-, heinä- ja elokuussa Helsingin AA-kerhon kesäleiritoimintaan. Kyseistä kerhoiluun liittyvää virkistys- ja katkaisuhoidotoimintaa harjoitettiin Villingin lähellä Läntinen Villaluoto -nimisessä saarella. Saarikäyntejä oli 3 941. Myös alkoholistien perheet osallistuivat leirintään.

Kerhotoiminnasta ja kesäaikana sitä täydentäneestä saaritoiminnasta saadut kokemukset olivat myönteisiä. Tämä toimintamuoto liittyi tuloksellisesti päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kuntouttamiseen vapaaehtoisen avohuollon linjalla.

Nuorten henkilöiden AA-kerhotoiminta. AA-nuorisoryhmä »Hagiksen Nuoret» jatkoi toimintaansa Helsingin kaupungin nuorisotoimiston PAVI-toimistolle luovuttamassa huoneistossa Hakaniemen kerhokeskuksessa, Siltasaarenkatu 12. Kerhoiltoja pidettiin kahdena iltana viikossa (maanantai ja perjantai klo 18—22). Lisäksi pidettiin keskiviikkoisin klo 18—22 kerhoiltoja Hämeentie 54:n kerhohuoneiston tiloissa. AA-nuorisoryhmä »Toive» jatkoi toimintaansa lauantaisin klo 18—21 Toinen linja 8:ssa, samoin AA-nuorisoryhmä »Risteys», joka kokoontui lauantaisin klo 18—22 Kunnalliskodintie 6 C-talon kerhotiloissa ja AA-nuorisoryhmä »Siili»

Seurakunnan työkeskuksessa Siilitie 4, maanantaisin klo 18—22. Tämä ryhmä sulautui »Hagiksen Nuoriin» kertomusvuoden maraskuussa lopettaen itsenäisen toimintansa.

Kerhotoimintaan osallistuneet olivat yleensä 17—26 -vuotiaita. PAVI-huoltotoimiston osa-aikapalkkaamat sosiaalityöntekijät ohjasivat yhteensä 167 ryhmäkokousta, joihin osallistui 2 019 henkilöä. Kesän aikana tekivät nuorisoryhmät neljä viikonloppuretkettä Vuorilahden kesäkotiin. Retkipäiviä kertyi 12 ja retkiin osallistui 595 henkilöä.

Nuorten AA-kerhotoiminta tarjoaa nuorille vapaaehtoisuuteen perustuvan ja oma-kohtaiseen sekä keskinäiseen auttamiseen pyrkivän hoitomuodon, joka täydentää lakisääteistä PAV-huoltotyötä erityisesti vaikeasti yhteiskuntaan sopeutuvien nuorten parissa.

5. Toukolan hoitokoti

Toukolan 22-paikkainen hoitokoti, joka perustettiin v. 1963, jatkoi toimintaansa entiseen tapaan.

Hoitokodissa hoidettiin kertomusvuoden aikana 116 miestä. Vuoden aikana voitiin ottaa hoitokotiin vain 94 uutta asukasta. Hoitovuorokausien luku oli 8 198, joista itsemaksavien hoitovuorokausia 6 561 ja huoltolautakunnan maksamia 1 637. Bruttokustannukset asukasta ja hoitovuorokautta kohden olivat 21.20 mk ja nettokustannukset 6.54 mk.

Menot ja tulot. Hoitokodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 173 805 mk.

Tulot	mk
Hoitomaksut:	
Itsemaksavat	69 295
Huoltolautakunta	17 386
Henkilökunnan ruokailu	2 111
Vuokrat	1 953
Valtion apu	22 000
Muut tulot	7 450
Yhteensä	120 195

Nettomenot olivat 53 610 mk.

Hoitokodissa hoidettujen jakauma oli 31.
12. seuraava:

Kodista poistui kuntoutuneina	24
Sairaalaan toimitettiin	1
Lyhytaikaisia asukkeja	29
Järjestyssääntöjen rikkomisen takia poistettiin	40
V:lle 1974 jäi hoitokotiin	22
Yhteensä	116

Hoitokodissa pidettiin kertomusvuoden aikana 104 ryhmäkokousta, joista 12 oli asukkaiden ja henkilökunnan yhteistä neuvottelukokousta. Kokouksiin osallistui yhteensä 2 457 henkilöä. Asukkaiden kanssa käytiin 955 henkilökohtaista keskustelua. Varsinainen AA-ryhmä on toiminut hoitokodissa joka maanantai. Lisäksi on torstai-iltaisain kokoontunut terapiaryhmä. Useat hoitokodista poistuneet osallistuivat myöhemminkin ryhmäkokouksiin.

Mainittakoon vielä, että hoitokodin asukkaat maksoivat kodissa ollessaan perheiden elatusmaksuja, sakkoja ja muita velkoja veronpidätysten lisäksi.

6. Sosiaalilääkärin toiminta

Sosiaalilääkärin päätehtävänä oli lakien edellyttämien lääkärintlausuntojen laatiminen päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä ja irtolaisista ja huolehtiminen tarvittaessa muistakin tutkimuksista ja lausunnoista sekä ensiavun luontoisen hoidon antaminen kiireellisissä tapauksissa em. henkilöille. Sosiaalilääkäri avusti myös huoltotoimistoja vaikeimpien huoltotapausten osalta.

Kertomusvuonna tutkittiin ja hoidettiin sosiaalilääkärin toimesta 1 528 (ed. v. 1 646) huollettavaa. Näiden käyntikertojen lukumäärä oli 2 076 (2 206). Uusia huollettavia oli 486 (566).

Kirjoitettujen lääkärintlausuntojen ja todistusten luku oli 1 997, poliklinista ensiapua annettiin 1 035 kertaa, muihin poliklinikkoihin, sairaaloihin yms. lähetettiin 44 huollettavaa. Sosiaalilääkäri antoi myös neuvontaa ja ohjausta huollettaville ja heidän omaisilleen sekä osallistui henkilökunnan työpaikkakoulutukseen ja yhteistyöhön muiden viranomaisten kanssa.

7. Juopumuspidätykset

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon taustaa valaisevat seuraavat tilastotiedot juopumuspidätyksistä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 17 539 eri henkilöä, joista miehiä 16 068 ja naisia 1 471. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 682 henkilöä enemmän. Ensikertaa pidätettyjä oli 5 372 henkilöä. Pidätyskertoja oli kaikkiaan 60 833. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 3.5 ja naisten osalta 2.7. Eniten pidätyksiä sattui touko- vähiten joulukuussa.

Kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli rekisteröity varsinaisina päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjinä 6 688, nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä 920 sekä irtolaisina 1 008.

Juopumuspidätykset jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Pidätyksiä oli Helsingissä yht. 58 490, joista 2 113 muualla asuvien pidätyksiä. Helsingiläisten pidätyksiä oli yhteensä 60 833, joista 4 456 tapahtui Helsingin ulkopuolella.

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunkin vuoden kuukautena on julkaistu taukko-osastossa.

8. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä tai yksinäisiä henkilöitä.

tammikuu	2 006
helmikuu	1 859
maaliskuu	1 901
huhtikuu	1 912
toukokuu	2 031
kesäkuu	1 640
heinäkuu	1 390
elokuu	1 567
syyskuu	1 629
lokakuu	1 869
marraskuu	1 806
joulukuu	1 674

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 7 106, joista yksinäisiä vanhuksia 3 378. Toimistoon tehtiin 11 258 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi, mutta huomattava osa pyynnöistä jouduttiin hylkäämään työvoimapulan vuoksi.

Kodinhoitajat suorittivat kaikkiaan 44 581 työpäivää, kotiaavustajat 8 896 työpäivää ja jalkojenhoitajat 889 työpäivää. Muille kuin vähävaraisille annettua kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 240 689 mk. Kodinhoitajia oli kertomusvuonna kaikkiaan 217, joista johtavia kodinhoitajia 7, kotiaavustajia 42 ja jalkojenhoitajia 4.

Kotipalveluautotoiminta aloitettiin v. 1972, jolloin kodinhoitotoimisto sai käyttöönsä kotipalveluauton. Kotipalveluauton avulla pyritään mm. helpottamaan niiden vanhusten ja muiden erityistä huolenpitoa tarvitsevien henkilöiden avunsaantia, jotka asuvat yleisen liikenteen kannalta katsoen hankalapaasisilla alueilla ja jonne muuten on vaikeata saada järjestetyksi riittävässä määrin kodinhoitoapua.

Kertomusvuonna kodinhoitotoimisto sai käyttöönsä toisen kotipalveluauton. Molemmat kotipalveluautot on varustettu tarkoi-

tuksenmukaisilla siivous- ja puhdistusvälineillä. Miehityksenä autoissa on kaksi kodinhoitajaa ja kaksi kotiaavustajaa. Kyseessä oleva henkilökunta työskentelee työkohteissa pareittain tai yksinään riippuen tehtävien laadusta. Suoritettavat tehtävät ovat normaaleja kodinhoitajien ja kotiaavustajien tehtäviä.

9. Opintojen tukeminen, invalidihuolto, työhuolto, toipilasraha, sotilasavustus, kotiuttamisraha, vanhusen asumistuki ja vanhusen virkistystoiminta

Opintotukilaki, joka tuli voimaan 1.7.1972, kumosi ammattiopintojen avustuslain, kuitenkin siten, että tämän lain mukaiset täytäntöönpanotehtävät jatkuivat ennen 1.7.1970 annettujen päätösten osalta sikäli kuin myönnettyjen apurahojen ja opintolainojen erä oli vielä suorittamatta. Kertomusvuoden aikana maksettiin ammattiopintojen avustuslain mukaisia apurahoja ja lainoja vielä 9 opiskelijalle yhteensä 1 050 mk. Tällöin kaikki maksettavaksi määrätty apurahat ja lainat tulivat loppuun suoritetuiksi. Uuden opintotukilain mukaisesti välitettiin opintoraha sekä opintolainan valtiontakaus- ja korkotukihakemuksia valtion opintotukikeskukselle 1 148.

Lisäksi suoritettiin kaupungin varoista 91 115 mk yhteensä 459 helsinkiläiselle opiskelijalle, joiden valtiolta saama tuki oli riittämätön tai jotka muusta syystä olivat erikoisen tuen tarpeessa opiskeluaikanaan.

Invalidihuolto sai kaikkiaan 1 584 invalidia. Lääkintähuoltoa sai 1 305 invalidia sairaalahoitona jälkihoitoineen, muuta kuntouttamishoitoa, tekojäseniä, tukisidoksia, pyörätuoleja, kuulolaitteita yms. apuneuvoja sekä päivittäisissä toiminnoissa tarvittavia apuvälineitä, autoja, asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita sekä lääkintähuollon saamiseksi tarpeellisten matkojen kustannuksia. Lääkintähuoltomenojen kokonaismäärä oli 617 970 mk.

Invalidihuoltolain mukaisia koulutus- ja valmennusmenoja sekä apurahoja ja opintolainoja maksettiin 88 invalidille yhteensä 117 169 mk.

Työvälineiden ja raaka-aineiden hankintaan, oman yrityksen perustamiseen taikka työmatkoilla välttämättömän auton rahoittamiseen sai taloudellista tukea 34 invalidia, joille maksettiin avustuksina ja lainoina yht. 79 962 mk.

Invalidirahan saajia oli kertomusvuoden lopussa 2 411, joista sokeita tai heikkonäköisiä oli 325.

Työhuoltoon varatusta määrärahasta maksettiin 26 invalidille yhteensä 19 332 mk avustuksena apuvälineiden hankintaan yms. ja 3 invalidille 1 218 mk elinkeinoapuna.

Sokeiden asumistukea maksettiin 4 varattomalle tai vähävaraiselle sokealle yht. 4 322 mk.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 7 sotaorvolle kaikkiaan 5 023 mk.

Työhuoltotoimiston tekemien esitysten ja lausuntojen sekä opintotukihakemusten välitysten yhteismäärä oli 5 561.

Tuberkuloosi- ja reumapotilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 255 henkilölle yht. 174 199 mk. Tuberkuloositoipilaita oli 200 ja reumaatikkoja 55. Toipilasrahaa maksettiin varattomalle toipilaalle 290 mk kuukaudessa, vähävaraiselle 205 mk kuukaudessa ja tyydyttävässä taloudellisessa asemassa olevalle 105 mk kuukaudessa. Toipilasraha maksetaan enintään kuuden kuukauden ajalta. Poikkeustapauksissa voidaan toipilasrahaa vielä antaa lisää kolmelta kuukaudelta.

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla 492 tapauksessa kaikkiaan 1 072 759 mk.

Kotiuttamisrahaa maksettiin kotiuttamisrahain nojalla kertomusvuonna 94 henkilölle yhteensä 14 100 mk.

Vanhusten väliaikaista asumistukea maksettiin v:n 1969 loppuun saakka. Vuoden

1970 alusta lukien tuli voimaan laki kansaneläkkeisiin liitetystä asumistuesta. Samasta ajankohdasta lukien maksettiin vanhusten väliaikaisen asumistuen lisää eräin edellytyksin niille henkilöille, jotka joulukuussa 1969 olivat saaneet vanhusten väliaikaista asumistukea ja joiden Kansaneläkelaitoksesta saama asumistuki oli pienempi kuin vanhusten väliaikainen asumistuki oli ollut, tai joiden anomuksen Kansaneläkelaitos oli kokonaan hylännyt. Vanhusten väliaikaisen asumistuen lisää maksettiin kertomusvuonna 35 (ed.v. 72) vanhukselle tai vanhuspariskunnalle yhteensä 5 921 mk. Asumistuen lisän saajista oli yksinäisiä naisia 26, yksinäisiä miehiä 1 ja aviopareja 8.

Vanhusten virkistystoiminta. Kertomusvuonna jatkettiin ja kehitettiin v. 1970 aloitettua huoltoviraston järjestämää vanhusten virkistystoimintaa.

Virkistystoiminnan piiriin kuuluivat lähinnä 60 v. täyttäneet huoltotoimistojen ja kodinhoitotoimiston asiakkaat sekä kotisairaanhoidossa olevat potilaat.

Huoltolautakunnan kertomusvuonna 12.2. tekemän päätöksen mukaisesti ei enää pidetty virkistystoimintaan osallistumisen edellytyksenä kansaneläkkeen täyden tukiosan saantia. Kuitenkin annettiin etusija taloudellista etua merkitseviä virkistyspalveluja, esim. teatterilippuja, jaettaessa huoltotoimistojen asiakkaille ja muille heikossa taloudellisessa asemassa oleville.

Virkistystoiminnan tavoitteena on eläkeikäisten aktivoiminen monipuoliseen ja erilaisiin virikkeitä antavaan toimintaan sekä luoda vanhuksille mahdollisuudet osallistua omien kykyjensä ja voimiensa mukaisiin virkistys-, harrastus- yms. toimintoihin ja siten osaltaan torjua laitoshoidon ulkopuolella eli kotonaan asuvien henkilöiden yksinäisyyttä, turvattomuutta, sopeutumattomuutta jne. Tämän lisäksi toiminnan tarkoituksena on koordinoita ja kehittää järjestöjen harjoittamaa vanhusten virkistystoimintaa.

Tarvon ja Meilahden virkistyskeskukset toimivat ns. avoimien ovien periaatteella siten, että niihin pääsevät kaikki 60 v. täytäneet helsinkiläiset.

Sekä Meilahden että Tarvon virkistyskeskuksissa järjestettiin osittain ohjelmoitua toimintaa. Ohjelmaan kuului juhla- ja virkistystilaisuuksia, joissa vanhukset itse suositivat ainakin osan ohjelmasta sekä retkiä, kuntovoimistelua ja muuta liikuntaa. Työtuvat järjestivät ohjattua askartelutoimintaa ja halukkaiden käytössä oli lisäksi erilaisia pelejä, sanoma- ja aikakauslehtiä yms. Tarvon virkistyskeskuksen toimintaan sisältyi myös päivätnsseja, Meilahden toimintaan tanssi ei sen sijaan kuulunut.

Kummassakin virkistyskeskuksessa toiminta ohjelmoitiin siten, että vanhuksista valittiin kuukaudeksi kerrallaan ns. ohjelματοimikunta. Tällä tavoin vanhuksia aktivoitiin omatoimisuuteen.

Kertomusvuonna järjestettiin lisäksi mm. 70 teatterinäytöstä, 18 elokuvaesitystä, 7 konserttia, 9 juhlaa, 18 retkeä ja 6 ruoanvalmistuskurssia. Helsingin IV sairaanhoitajakoulun oppilaiden antamaa jalkojenhoitoa sai 315 vanhusta. Edellä mainittuihin eritilaisuuksiin yms. jaettiin yhteensä 30 778 vapaalippua.

Yhteistoimintaa jatkettiin virkistystoimintaa harjoittavien järjestöjen sekä kaupungin eräiden virastojen ja laitosten kanssa.

Vanhusten virkistystoimintaan käytettiin palkkausmenoja lukuun ottamatta 79 746 mk. Lisäksi avustettiin vanhusten virkistystoimintaa harjoittavia järjestöjä.

10. Huoltolautakunnan työtuvat

Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 116 ja työsuhteessa olevia 26. Osa työtupien huoltosuhteessa olevista työntekijöistä työskenteli Koskelan sairaskodin työhuoneissa.

Varsinaisen suojatyön ja vanhusten as-karrutuksen lisäksi työtuvat toimivat kaupungin tekstiilien sekä nahka- ja kumitava-roiden yhteishankintaelimenä. Suurimpina asiakkaina olivat keskuspesula, huoltolaitokset, sairaalat, lasten päiväkodit, kansakoulut ja terveydenhoitovirasto, joille valmistettiin mm. erilaisia liinavaatteita, henkilökunnan suojavaatteita ja verhoja. Lisäksi suoritettiin huonekalujen korjaus-, verhoilu- ja kunnostustöitä. Mattokutomossa kudottiin mattoja pääasiassa yksityisille henkilöille. Työtupien keskusvarasto välitti erilaisia tekstiilituotteita ja kankaita kaupungin virastoille ja laitoksille. Jalkineiden, vaatteiden yms. jakelu huoltoavun saajille ja vähävaraisille kansakoulujen oppilaille oli niin ikään työtupien tehtävänä.

Huoltosuhteessa olevien työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 118, kesäkuussa ja pienimmillään, 97, tammikuussa. Kaikkien työntekijäin keskimääräinen luku kuukausittain oli 127. Työ- ja huoltopäiviä oli koko vuonna 30 460, niistä huoltosuhteessa olevien 24 257 ja työsopimussuhteessa olevien 6 203. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskim. päiväansio oli 52.26 mk ja huoltosuhteessa olevien keskim. työraha 8.45 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä tai sen korvauksena 6 mk, 1.8. lukien 6.50 mk. Vapaalauantailta ja arkipäivien kohdalle sattuvilta juhlapäiviltä maksettiin ruoka-avustusta 6 mk, 1.8. lukien 6.50 mk.

Työtuvilla järjestettiin kaupunginhallituksen 18.6. tekemän päätöksen mukaisesti suojatyökokeilu aikana 5.7.—31.9. alkoholisteista kootulle 10 miehen ulkotyöryhmälle. Heille maksettiin 10 mk/pv.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 3 036 390 mk ja bruttotulot 2 767 132 mk, joten nettomenoiksi jäi 269 258 mk.

Enhäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä. Sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita

8. Huoltotoimi

ta estää joutumasta suoranaisten huoltoavun varaan. Suurimmalle osalle em. työntekijöistä työtuvat merkitsi suojatyöpaikkaa, mutta usealle se oli myös kuntouttamis-, työkokeilu- ja työhönvalmennuspaikka. Kuntouttamistarkoituksessa otettiin työtupiin mm. Hesperian ja Nikkilän sairaaloiden jälkihuollossa olevia psykiatrisia toipilaita 44 henkilöä. Näiden kuntouttamisesta saadut kokemukset olivat myönteisiä. Huoltosuhteisten työntekijöiden kohdalla tapahtui huomattavaa vaihtumista, johon oli osittain vaikuttamassa se, että yhteistoiminnassa valtion työvoimaviranomaisten kanssa pyrittiin pystyvimpiä osatyökykyisiä sijoittamaan avoimille työmarkkinoille.

Vanhusten askarrutustoiminta. Kertomusvuonna teetetyt työt olivat pääasiallisesti erilaisia tekstiilitöitä. Vuoden alussa oli askarrutustyössä mukana 248 ja lopussa 253 vanhusta; askarrutustoiminnan jättäneitä oli vuoden aikana 41 ja uusia tuli 46.

Työtupien askarrutuskeskuksesta tapahtuneen ohjauksen lisäksi ohjattiin askarru-

tusta vanhusten asuintaloissa sekä Meilahden vanhusten virkistyskeskuksessa.

Kotikäyntejä tehtiin kertomusvuoden aikana 1 549 ja vanhusten käyntejä työtupien askarrutuskeskuksissa oli 5 683. Askarrutusrahoja maksettiin vanhuksille yht. 51 411 mk ja askarrutustuotteita myytiin 112 821 mk:n arvosta. Suurin yksityinen vanhuksen kertomusvuoden ajalta saama askarrutuspalkkio oli 1 057 mk ja pienin 1 mk.

Kertomusvuoden lopussa askarrutustyössä mukana olleitten vanhusten keski-ikä oli n. 71 vuotta, vanhin oli 90 vuotias. Vanhusten askarrutustuotteiden myynnin hoiti Kallion virastotalon ala-aulassa oleva myymälä, joka siirrettiin kesäkuussa Fredrikink. 65:een. Uusi myymälä sai nimekseen »Aina Ilona».

Lopuksi on mainittava, että työtuvisissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Huoltotoimen kustannukset

1. Tulot ja menot

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin.

T u l o t	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	m a r k k a a	
Korvaukset annetusta huollosta	11 705 000	14 762 262 ¹⁾
Koskelan sairaskoti:		
Poliklinikkatulot	67 000	57 640
Ateriamaksut	474 500	319 811
Luontoisedut	17 600	4 988
Vuokrat	366 464	345 838
Muut tulot	370 500	661 397
Kustaankartanon vanhainkoti:		
Ateriamaksut	132 600	89 501
Luontoisedut	4 235	3 526
Vuokrat	146 600	148 503
Muut tulot	109 450	170 843
Roihuvuoren vanhainkoti laitokseen:		
Ateriamaksut	122 400	84 277
Luontoisedut	9 550	10 125
Vuokrat	49 097	46 100
Muut tulot	39 800	61 560
Riistavuoren vanhainkoti ja asuintalo:		
Ateriamaksut	55 150	50 973
Luontoisedut	3 328	3 463
Vuokrat	237 496	241 386
Muut tulot	28 700	39 846
Suursuon vanhainkoti:		
Ateriamaksut	139 400	92 301
Luontoisedut	9 496	9 863
Vuokrat	134 187	137 476
Muut tulot	76 900	84 741
Myllypuron vanhainkoti:		
Ateriamaksut	83 300	68 194
Luontoisedut	5 000	3 639
Vuokrat	108 700	124 180
Muut tulot	27 250	49 406
Vanhusten asuintalot	1 261 876	1 283 193
Toukolan hoitokoti	92 317	120 195
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitoksen tulot	447 052	459 019
Korvaukset valtiolta	542 800	566 589
Maatilan tulot	402 200	419 597
Työtuvat	2 615 000	2 767 132
Valtionavustus kodinhoitotoiminnasta	877 000	916 313
Kodinhoitomaksut	80 000	240 689
Muut tulot	568 074	517 381
Yhteensä	21 410 022	24 961 947

¹⁾ Tästä on Koskelan sairaskodissa sekä Kustaankartanon, Roihuvuoren ja Suursuon vanhainkodeissa ns. itse-maksavien ja yksityispaikoilla olleiden maksuja 2 117 140 mk.

8. Huoltotoimi

Menot	Määrärahat	Todelliset menot tilien mukaan
	m a r k k a a	
Huoltolautakunta ja huoltovirasto	17 165 841	17 970 133
Huoltoapu:		
Lääkintäkustannukset	1 650 000	1 517 810
Hautauskustannukset	135 000	153 498
Kotiapumaksut	750 000	1 176 790
Muu huoltoapu	12 465 000	11 744 633
Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto	138 000	133 747
Irtolaishuolto	1 000	76
Työhuolto	128 000	111 665
Toipilasrahat	300 000	174 199
Sokeiden asumistuki	25 000	4 322
Vähävaraisten äitien ja vanhusten lomamatka-avustukset	3 000	465
Vanhusten väliaikaisen asumistuen lisä	20 000	5 921
Vanhusten virkistystoiminta	80 000	79 746
Työtuvat	3 092 110	3 036 390
Koskelan sairaskoti	33 774 035	35 678 807
Kustaankartanon vanhainkoti	11 198 809	12 179 287
Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen	6 189 152	6 698 407
Riistavuoren vanhainkoti	4 270 745	4 524 883
Suursuon vanhainkoti	7 627 448	8 123 972
Myllypuron sairaskoti	6 595 310	6 980 504
Vanhusten asuintalot	2 950 528	2 897 495
Toukolan hoitokoti	160 013	173 805
Tervalammen työlaitos	1 622 403	1 702 871
Tervalammen maatila	607 359	543 539
Hoito sairaaloissa	3 850 000	1 688 605
Hoito muissa laitoksissa	8 500 000	9 020 811
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	3 291 000	3 267 604
Huoltolautakunnan käyttövarat	1 735 380	196 073
Yhteensä	128 325 133	129 786 058
Osuudet Kansaneläkelaitoksen menoihin	32 500 000	32 866 347
Kaikkiaan	160 825 133	162 652 405

2. Huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin kertomusvuonna korvauksia annetusta huollosta seuraavasti:

	Korvaus huolto- lautakunnan anta- masta huollosta mk	Korvaus lasten- suojelulautakunnan antamasta huollosta mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt ¹⁾	667 298	161 168	828 466
Toisilta kunnilta perityt	116 031	156 825	272 856
Yksityisiltä perityt	11 861 793	2 459 064	14 320 857
Yhteensä	12 645 122	2 777 057	15 422 179

¹⁾ Summaan sisältyy kertomusvuonna valtiolta huoltoapulain 5 luvun säännösten nojalla saatu korvaus. Kertomusvuoden ennakko sotilasavustuksista oli 900 000 mk. Kotiuttamisrahoja saatiin kertomusvuonna vuosilta 1971—73 yhteensä 22 450 mk. Nämä luvut eivät sisälly huoltolautakunnan tilinpäätökseen.

Pääosa yksityisiltä perityistä korvauksista kertyi kansaneläkkeistä.

Edellä mainittujen korvausten lisäksi suosittelevat Koskelan sairaskodissa sekä Kustaankartanon, Roihuvuoren ja Suursuon vanhainkodeissa hoidetut ns. itsemaksavat potilaat hoidon korvauksena 1 958 747 mk ja yksityispaikoilla olleet 158 393 mk.

Kodinhoidosta saadut tulot ja Tervalammen työlaitoksen osalta valtiolta saadut korvaukset sekä poliklinikkatulot ilmenevät tilierittelystä. Tässä kohdassa mainittuja tuloja ei ole otettu huomioon annetusta huollosta perittyjä korvauksia laskettaessa.

Asiamiesosasto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 181 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 118 oli huoltolautakunnan ja 63 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Toisilta kunnilta saapui korvausvaa-

timuksia 332 päähenkilölle annetusta huollosta. Valtiolta haetuista korvauksista oli 56 sotasiirtolaishoitoa, 483 mustalaisväestöä ja 20 vähävaraisten äitien lomamatkakustannuksia koskevia hakemuksia. Näiden lisäksi tehtiin valtiolle tilitys 571 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä sotilasavustuksesta sekä 85 henkilölle kotiuttamisrahain nojalla myönnetystä kotiuttamisrahasta. PAVI-lain 35 §:n 1 momentissa mainittuja tapauksia oli 2 656. Yksityisiin avunsaajiin kohdistuvia velkomistapauksia oli vuoden lopulla 15 916. Huollettavien eläkkeitä oli hoidettava vuoden lopussa 5 641 henkilön osalta. Eläkkeistä annettiin laitoshoidossa oleville käyttövaroja 3 236 588 mk ja eläkkeitä välitettiin 4 030 526 mk, lisäksi maksettiin ylimääräisiä käyttövaroja huollettaville heidän pankkitileiltään 635 532 mk.

3. Kassa- ja tilitoiminta

Rahatoimiston Kallion osasto vastasi huoltolautakunnan ja sen alaisten laitosten rahoituksen- ja kirjanpito tehtävistä sekä arvoomaisuuden hoidosta.

Huostaanotettuja pankkikirjoja oli vuoden päättyessä kaikkiaan 2 939 kpl, vuoden

lisäyksen ollessa 45 kpl. Pankkitalletusten yhteismäärä oli 6 079 649 mk. Muu osa huostaanotetusta arvo-omaisuudesta koostui pääasiassa arvoesineistä, saamamieskirjoista, osakkeista ja obligaatioista.